

Suzhou, Woo men Bridge

Indien het rieten dak boven het achterschip getooid zou zijn met driehoekige vlaggen en de tent midscheeps blauw wit verticaal gestreept was, dan wisten we het zeker. Hier ligt een 'fei-hsieh', een 'snelle krab'.

Het kanon op de voorplecht in combinatie met de snaarstrak gespannen draad over het kanaal waar de man in het wit met zijn korte zwaard ontspannen aan hangt, maakt het wel heel waarschijnlijk dat we hier van doen hebben met een schip van de rivierpolitie, in de volksmond een 'fei-shieh'. Rond 1900, in de nadagen van het Chinese keizerrijk onder de Qing dynastie, controleert de nationale rivierpolitie alle binnenvaart in het onmetelijke China. Zo ziet zij toe op de veiligheid en bovenal op het naleven van de betaling van douanerechten die geheven worden tussen de verschillende provincies. Wat er hier precies aan de hand is blijft onduidelijk. De scheepvaart is gestremd voor groter schepen. Kleine sampans kunnen en mogen onder de draad door. De politie is er bij, gewapend met kanon en zwaard. Maar spannend is het niet. De voorbijgangers op de eeuwenoude voetgangersbrug kijken wel maar blijven er niet bij staan kijken. Boven de 'snelle krab' klit een groepje samen maar deze mensen lijken meer met elkaar bezig te zijn dan met de gebeurtenissen beneden hen. Het schip zelf is ook niet bepaald klaar voor actie. Er is geen zeil te bekennen en onder de zonnetent is het gezellig rommeltje met potten, pannen en bamboe dozen waarin eten bewaard wordt. Een vaarboom ligt achteloos over het kanon. Daaronder een, voor dit betrekkelijk kleine schip, bovenmaatse dreg aan een ketting voorloop. Uitgerust dus om op fel stromend water te ankeren.

Grote Kanaal

Dit alles speelt zich af in Suzhou, een van de oudste steden in het oosten van China, zo'n 150 kilometer westnoordwest van Shanghai. De geschiedenis gaat daar ruim tweeënhalfduizend jaar terug. Door de stad loopt het befaamde 'Grote kanaal', met zijn bijna 1800 kilometer nog altijd het langste kanaal ter wereld. De aanleg begint in de tijd dat Suzhou wordt gesticht, omstreeks 500 voor Christus. Ruim duizend jaar later is het klaar en daarmee is er een doorgaande waterweg gecreëerd tussen Beijing in het noorden en Hangzhou, zuidwest van Shanghai. In de twaalfde en dertiende eeuw is Hangzhou de hoofdstad van het Chinese rijk. Het economische en strategisch belang van dit kanaal is door de vele eeuwen heen zo groot dat het nog altijd bestaat en zelfs voor het grootste deel bevaarbaar is voor hedendaagse binnenschepen.

Geweld

Deze foto is natuurlijk niet gemaakt vanwege een politieboot. Het gaat om de brug. De beroemde 'Eeuwige Brug' of 'Brug voor honderdduizend jaren'. De eerste duizend heeft hij er inmiddels bijna opzitten, alhoewel niet ongeschonden. Suzhou kent, zoals alle oude steden, een geschiedenis waarin voorspoed – onder andere door de zijde productie – en ellende elkaar afwisselen. Deze plek bij de brug is het toneel van afgrijselijk geweld wanneer Keizerlijke troepen, gesteund en feitelijk geleid door een Engels-Frans expeditieleger onder generaal Gordon, bijgenaamd 'Chinese Gordon', de bloedige Taiping opstand even bloedig neerslaan, zo rond 1864. Uiteindelijk wordt de brug geheel verwoest in het aanhoudende geweld gedurende de Chinees-Japanse Oorlog van 1937 tot 1945.

Decennialang is het slechts een ruïne totdat in 1999 de restauratie ter hand wordt genomen. Een groot deel van de oude stenen blijkt zorgvuldig bewaard en hiermee wordt hij weer opgebouwd.

Dit alles laat de vraag onbeantwoord waarmee de vrouwen op de voorgrond zo druk zijn. Doen ze de was in het keizerlijke kanaal? Inderdaad, de dame met het witte schort staat duidelijk iets uit te wringen. Maar de mevrouw met haar keurige knotje die, de camera zorgvuldig ontwijkend naar de grond kijkt, heeft een mand met rijst in haar linkerhand. Die wordt daar ook gewassen. Blijkbaar een heel gewone combinatie in het China van pakweg honderdtien jaar geleden.

Frits Loomeijer